

запровадження в системі вторинної правової допомоги в Україні з метою уникнення зловживання клієнтами необхідності до звернення до системи правової допомоги.

4. Адміністрування системою правової допомоги в Україні у порівнянні з аналогічними зарубіжними моделями, дозволяє говорити про її організаційну та управлінську прогресивність, що свідчить про успішність реформи цієї сфери в Україні і потребу подальшого розвитку автентичного шляху розвитку.

Список використаних джерел

1. Експертний висновок щодо проекту Закону України «Про безоплатну правову допомогу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/19278>
2. Качественная юридическая помощь. Методология оценки и контроля. - М.: Институт «Право общественных интересов» (PILI), 2008.
3. Европейский форум по доступу к правосудию (Часть пятая) - Будапешт, 2002.
4. Вільчик Т.Б. Системи безоплатної правової допомоги у країнах Європейського Союзу/ Т.Б.Вільчик// Порівняльно-аналітичне право. - №4. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://www.pap.in.ua/4_2015/126.pdf
5. Апарова Т.В. Организация и функции адвокатуры в зарубежных странах. Правовая помощь малоимущим / Т.В. Апарова. Отв. ред. Решетников Ф.М. - М., 1991.
6. Гловацький І.Ю. Адвокатура зарубіжних країн (Англія, Німеччина, Франція)/ І.Ю. Гловацький. - К.: Атіка, 2007.
7. Демьянова О. Некоторые аспекты сравнения организации предоставления бесплатной правовой помощи в Германии и Украине/ Олена Демьянова [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://unba.org.ua/publications/1658-nekotorye-aspekty-sravneniya-organizacii-predostavleniya-besplatnoj-pravovoj-pomoshi-v-germanii-i-ukraine.html>
8. Барщевский М.Ю. Бизнес-адвокатура в США и Германии/ М.Ю.Барщевский - . М.: Белые альвы, 1995.

УДК 347.13(075.8)

СУТНІСТЬ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ КОНТРОЛЮЮЧИМИ ТА ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ У ПРОТИДІЇ ФІКТИВНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВУ

Тарасенко О.В.

(здобувач Університету ДФС України)

***Анотація.** У статті проаналізовано філософські та психологічні точки зору, щодо взаємодії, а також досліджуються умови підвищення ефективності взаємодії та її ознаки.*

***Ключові слова:** злочинність, взаємодія, оперативно-розшукова діяльність, боротьба зі злочинністю.*

***Аннотация.** В статье проанализированы философские и психологические точки зрения, по взаимодействию, а также исследуются условия повышения эффективности взаимодействия и ее признаки.*

***Ключевые слова:** преступность, взаимодействие, оперативно-розыскная деятельность, борьба с преступностью.*

***Summary.** The article analyzes the philosophical and psychological points of view concerning interaction, as well as investigates the conditions for increasing the effectiveness of interaction and its characteristics.*

***Key words:** crime, interaction, operative-search activity, fight against crime.*

Характерною особливістю існування будь-якої соціальної системи є об'єднання зусиль і можливостей її складових частин в напрямку діяльності структурних елементів на досягнення загальних для систем цілей.

Підвищення ефективності функціонування соціальних систем об'єктивно пов'язано з потребою удосконалення управління ними, покращення координації їх структурних елементів, організації взаємодії.

Одним з напрямів удосконалення діяльності ДФС України є зміцнення взаємодії між утворюючими її структурними елементами всередині та з іншими правоохоронними та контролюючими органами. Це важливе питання постійно знаходиться в полі зору

Президента України, Уряду, ДФС України та інших зацікавлених відомств, які вживають заходів щодо забезпечення належної взаємодії. Водночас на кожную службу та підрозділ, орган покладені конкретні завдання, що вирішуються ними за допомогою різних методів, засобів і сил.

Внаслідок цього, управління всіма службами одного органу, групою органів, системою органів ДФС України, в цілому, а також з іншими державними органами, які викликані вести боротьбу із злочинністю, повинні чітко відобразитись в забезпеченні узгодженості їх діяльності.

Крім того, така проблема викликана самим життям, бурхливим розвитком науково-технічного прогресу, тим, що на сучасному етапі одним з найбільш результативних засобів вирішення складних проблем у будь-якій сфері суспільного життя визначається саме колективна діяльність спеціалістів у різних галузях, в тому числі правоохоронній.

Питання взаємодії підрозділів системи правоохоронних органів між собою знаходить все більш широке висвітлення у юридичній та спеціальній літературі. Але ця проблема розроблена ще не достатньо.

Питання вироблення чітких понять взаємодії та координації між правоохоронними та контролюючими органами також має не тільки теоретичне, але й суто практичне значення, оскільки проблема взаємодії загальна, і від того, який зміст ми вкладемо в поняття взаємодії і координації, буде залежати розгляд питань про механізм їх виявлення, принципи, класифікацію, нормативне регулювання, практичні рекомендації щодо вдосконалення взаємодії і координації.

Практиці відомо багато випадків швидкого і повного розкриття злочинів саме завдяки високому рівню організації взаємодії.

Разом з тим результати вивчення питання взаємодії показують, що по-перше, в більшості випадків, організація такої взаємодії не стала нормативно-урегульованою функцією управління цими органами; по-друге, питання взаємодії потребують подальшої розробки і подальшого обґрунтування з метою удосконалення діяльності правоохоронних і контролюючих органів.

Вирішення піднятої проблеми вимагає, в одну з перших черг, правильного розуміння сутності та змісту відносин взаємодії правоохоронних і контролюючих органів України щодо протидії фіктивному підприємництву. Лише пізнання сутності дає можливість відокремити справжній об'єктивний зміст явища від його видимості, усунути елемент спотворення і суб'єктивності в дослідженні. Сутність може вважатися пізнаною, якщо відомі причини виникнення і джерела розвитку досліджуваного об'єкта, розкриті шляхи його формування, якщо в теорії чи на практиці створена його достовірна модель, властивості якої відповідають властивостям оригінала [1, с. 403].

У науковій літературі існують різні тлумачення, що стосуються визначення взаємодії. Це говорить про складність вказаного поняття. Ще В.Г. Гегель зазначав, що чим багатше предмет, що визначається, тобто чим більше різних сторін представляє він для розгляду, тим більш різними можуть бути визначення, які ґрунтуються на їх основі.

Ось чому при формуванні поняття «взаємодія» необхідно враховувати погляди різних авторів, виділивши в них найбільш істотні моменти.

При наявних розбіжностях у визначенні поняття «взаємодія», більшість дослідників обов'язково пов'язують її сутність із діяльністю, погодженою у меті, місці, часі, методах тощо. Вона визначається як будь-яке сприяння та підтримка взаємодіючих об'єктів [2, с. 370].

Так, у новому тлумачному словнику української мови, взаємодія визначається як співдія, співдіяння; взаємний зв'язок між предметами у дії, а також погодження між ким-, чим-небудь [3, с. 259].

С.І. Ожегов, розкриваючи зміст поняття взаємодія, стверджував, що це - взаємний зв'язок двох явищ, взаємна підтримка.

Отже, при дослідженні сутності та виробленні оптимального поняття «взаємодія правоохоронних і контролюючих органів України щодо протидії фіктивному підприємництву», треба виходити із філософського поняття «взаємодія» до його інтерпретації у сферу діяльності правоохоронних і контролюючих органів України у боротьбі з фіктивним підприємництвом.

Взаємодія представляє собою вид безпосереднього чи опосередкованого, зовнішнього чи внутрішнього відношення, зв'язку. Це така форма зв'язку елементів системи, з допомогою якої вони взаємно доповнюють один одного, утворюють умови для успішного функціонування всієї системи в цілому. Системи виникають у результаті взаємодії лише таких об'єктів, які певним чином відповідають один одному і в будь-якій системі елементи пов'язані в одному відношенні і незалежні в іншому. При взаємодії проходить перенесення матерії, руху та інформації від одного об'єкта до іншого. Взаємодія носить об'єктивний та універсальний характер. Саме взаємодія визначає відношення причини і наслідків: об'єкт впливу причини - не пасивний, - він реагує і, тим самим, причинність переходить у взаємодію. Кожна із взаємодіючих сторін виступає як причина іншої і, як наслідок, одночасно, зворотного впливу протилежної сторони. Взаємодія обумовлює розвиток об'єктів. В силу своєї універсальності, взаємодія здійснює взаємний зв'язок усіх структурних рівнів буття, матеріальну єдність світу.

Не можемо не погодитись з В.В. Лисенком який пише.

Категорія «взаємодія» застосовується різними науками і відрізняється певним чином за змістом та завданнями, на виконання яких спрямовані спільні дії. Наприклад, з точки зору філософії Канта, взаємодія - це відносини, які породжують єдність речей та процесів відчуття. Взаємодія у філософії розглядається також як категорія, що відображає вплив одного об'єкта на інший, їх взаємну обумовленість та породження одним об'єктом іншого. Психологія розглядає взаємодію як взаємне злиття душі та тіла, психічного та фізичного. Близьке до поняття взаємодії правоохоронних органів є визначення цієї категорії у військовій науці - узгодження бойових дій військ для досягнення загальної мети.

У наукових дослідженнях існує багато точок зору щодо визначення поняття, мети та завдань взаємодії. Це викликано різними критеріями оцінки цієї категорії та різними підходами до вирішення завдань кримінального судочинства. Під взаємодією розуміють об'єктивно необхідну, скоординовану в часі, формі та за результатами, узгоджену за попередньою та кінцевою метою спільну діяльність слідчого, оперативного уповноваженого, спеціаліста та експерта. С.І. Цветков під взаємодією розуміє узгоджену або спільну діяльність посадових осіб різних правоохоронних органів або їх підрозділів, спрямовану на досягнення конкретної тактичної мети.

Г.А. Матусовський під взаємодією розуміє узгоджену діяльність різних ланок однієї чи декількох організаційних систем, спрямовану на досягнення загальної мети з найменшими витратами сил, засобів та часу.

Так, у філософії «взаємодія» - це одна з основних філософських категорій, яка розглядається як категорія-принцип, що відображає процеси впливу різних об'єктів один на одного, їх взаємну обумовленість, зміни стану або взаємо перехід, а також породження одного об'єкта іншим. Взаємодія припускає існування і структурну організацію (координацію) будь-якої матеріальної системи [1, с. 280]. Також, це одна із форм взаємозв'язку явищ, сутність якої заключається у зворотній дії одного предмета чи явища на інший. Взаємодія протікає у просторі та часі і є специфічною для кожної із форм руху матерії [5, с. 285].

З філософської точки зору категорії «взаємодія» притаманні дві основні ознаки: по-перше, наявність лише таких зв'язків, які дають можливість різним об'єктам впливати один на одного; по-друге, самого впливу, внаслідок якого відбувається двостороння зміна взаємодіючих об'єктів [5, с. 285-286].

Наступним, досить поширеним після філософського, є поняття взаємодії,

вироблене наукою соціологією. Так, взаємодія соціальна - це форма соціальної комунікації чи спілкування не менше як двох осіб чи спільнот, у якій систематично здійснюється їх вплив один на одного, реалізується соціальна дія кожного із партнерів, досягається пристосування дій одного до дій іншого, спільність у розумінні ситуації, смислу дії та певного ступеню солідарності чи погодженості між ними [6, с. 296].

У психології взаємодія - це процес безпосереднього чи опосередкованого впливу об'єктів (суб'єктів) один на одного, який породжує їх взаємну обумовленість та зв'язок. У ході даної взаємодії виникають статутні відносини (статус), структурні групи, групові норми, цілі та цінності.

Особливий інтерес викликає поняття «взаємодія», яке вироблене військовою - наукою. Так, термін «взаємодія» у військовій науці розглядається як поєднання в одне ціле процесів планування, прийняття рішень і ведення військових дій, а в Малій Радянській Енциклопедії воно сформульоване як «погодження (координація) по цілі, місцю та часу бойових дій» [7]. Взаємодія військ організується та здійснюється між учасниками операції (бою), об'єднаннями, з'єднаннями, частинами, підрозділами, різними видами збройних сил, родів військ (родів сил) стосовно завдань, напрямків, рубежів та часу дії [8, с. 216]. Також, взаємодія військова – це узгодження відносно цілей, завдань, місця, часу та способів виконання завдань для досягнення поставлених щодо бою завдань [9, с. 127].

Взаємодія як управлінське поняття - це форма зв'язку елементів системи, за допомогою якої вони взаємно доповнюють один одного, створюють умови для успішного функціонування всієї системи в цілому. «Тільки правильно організована взаємодія забезпечує повне використання сил та можливостей органів управління» [10, с. 16]. З точки зору соціального управління, а також кібернетики, взаємодія - це одна з форм спрямованого впливу для досягнення конкретної мети, а також процесу обміну інформацією.

У теорії оперативно-розшукової діяльності під взаємодією найчастіше всього слід розуміти комплекс спільних або погоджених за місцем, часом і метою двох чи більше апаратів (органів, служб, підрозділів) з вирішення конкретних завдань боротьби зі злочинністю, яка вимагає їх спільних зусиль [13, с. 537, 570].

Аналіз визначень взаємодії, які використовуються в теорії та практиці, дає змогу виділити такі її ознаки:

- наявність спільної діяльності декількох елементів (не менше двох);
- погодженість заходів за метою, місцем, часом, методами;
- спрямованість функціонування взаємодіючих суб'єктів;
- наявність нормативно-правової бази взаємодії;
- зміст завдань, що виконуються суб'єктами взаємодії,
- становище, яке обіймають суб'єкти взаємодії в ієрархії системи;
- спільна діяльність.

А.Є. Жалінський, М.В. Костицький розглядають взаємодію як певний «вид управлінських зв'язків, при яких уповноважені на це органи об'єднують дії ряду інших відомств для вирішення загальних завдань і встановлюють їх доцільність» [11, с. 87].

І.М. Гуткін підкреслює, що взаємодія – «це засноване на законі співробітництво самостійних не підпорядкованих один одному органів, при якому вони діють узгоджено, доцільно поєднуючи притаманні їм різні способи, засоби та методи». Правильне поєднання цих засобів, способів та методів повинно забезпечувати успіх у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів, а також притягнення до відповідальності осіб, які їх вчинили і відшкодування заподіяної ним шкоди [12, с. 537, 570].

Узагальнюючи висловлене, взаємодію підрозділів ДФС з іншими державними органами в боротьбі зі злочинністю можна визначити як функцію, що заснована на законних та підзаконних актах, узгоджена відносно до мети, місця і часу спільна діяльність, при якій вказані суб'єкти здійснюють взаємний вплив один на одного та на відповідну галузь у сфері держави. Взаємодія в даному випадку виступає не тільки як засіб, що забезпечує виконання завдань в боротьбі зі злочинністю, але й одночасно як

необхідна умова підвищення ефективності управління системою. При цьому учасники спільної праці діють в межах своєї компетенції, використовуючи відповідні сили, засоби та методи, а погодження самої діяльності здійснюється шляхом дотримання правових норм [13, с. 537, 570].

Таким чином, ми приходимо до висновку, що взаємодія взагалі, між будь-якими соціальними суб'єктами - це сукупність усіх взаємозв'язків, які їх пов'язують; наявність найрізноманітніших стійких, об'єктивно-обумовлених та необхідних, функціонально-залежних, кількісно і якісно у зовнішньому виразі необмежених форм взаємозв'язку між ними; процес та результат взаємовпливів сторін, що взаємодіють одна на одну.

Список використаних джерел

1. Философский словарь. Под. ред. М.М. Розенталя. Изд. 3-е. М., Политиздат, 1972. с. 403.
2. Теорія управління в органах внутрішніх справ : Навчальний посібник / За ред. В.А. Ліпкана. – К. : КНТ, 2007. – 884с.
3. Новий тлумачний словник української мови. – К.: Аконтіт, 1999. – Т. 1, -с. 259.
4. Украинский Советский энциклопедический словарь. Том 1., Киев, Главная редакция Украинской Советской энциклопедии., 1988г.
5. Обозов Н.Н. О трехкомпонентной структуре межличностного взаимодействия.: В кн. Психология межличностного познания. – М.: Педагогика., 1981., - Ст., 80-92.
6. Краткий словарь по социологии / Под общ.ред. Д.М. Гвишиани, Н.И. Лапина; Сост. Э.М. Коржева, Н.Ф. Наумова. – Политиздат, 1988.
7. Малая Советская Энциклопедия. Третье издание. – Т.2. – М., 1958. Ст.366.
8. Советский энциклопедический словарь. Главн. ред. А.М. Прохоров, Издание четвертое,- М., «Сов. энциклопедия». – 1987г.
9. Военный энциклопедический словарь., МО СССР, Институт военной истории.- М., Воениздат., 1983г.
10. Богачева О. Взаимодействие трудовых коллективов и правоохранительных органов по профилактике правонарушений // Советская юстиция. – 1980. № 10.- С. 16.
11. Дубинский А.Я. Исполнение процессуальных решений следователя. Правовые и организационные проблемы. К.: «Наукова думка», 1984. С.87-92.
12. Гуткин И.М. Органы дознания и предварительного следствия системы МВД и их взаимодействие.- М., 1973-С.537,570.
13. Бандурка О.М. ОРД «Оперативно-розыскная деятельность» Ученик – Харьков: Издательство университета внутренних дел.- 2002.- 336с.

УДК 342.9

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗУМІННЯ КАТЕГОРІЙ «БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ» ТА «ГРОМАДСЬКА БЕЗПЕКА»

Терехов В.Ю.

(здобувач Міжрегіональної Академії управління персоналом)

Анотація. У статті здійснений теоретичний аналіз категорії безпеки, проаналізовані та систематизовані основні теоретичні підходи до розуміння поняття “безпека” як загальної наукової категорії та “громадська безпека”, як конкретної, запропоновані власні узагальнення з приводу цих категорій.

Ключові слова: безпека, особиста безпека, громадська безпека, забезпечення безпеки, права людини.

Аннотация. В статье осуществлен теоретический анализ категории безопасности, проанализированы и систематизированы основные теоретические подходы к пониманию понятия "безопасность" как общей научной категории и "общественная безопасность", как конкретной, предложенные собственные обобщения по поводу этих категорий.

Ключевые слова: безопасность, личная безопасность, общественная безопасность, обеспечение безопасности, права человека.

Terekhov Vitalii Theoretical aspects of understanding categories "human security" and "public security"